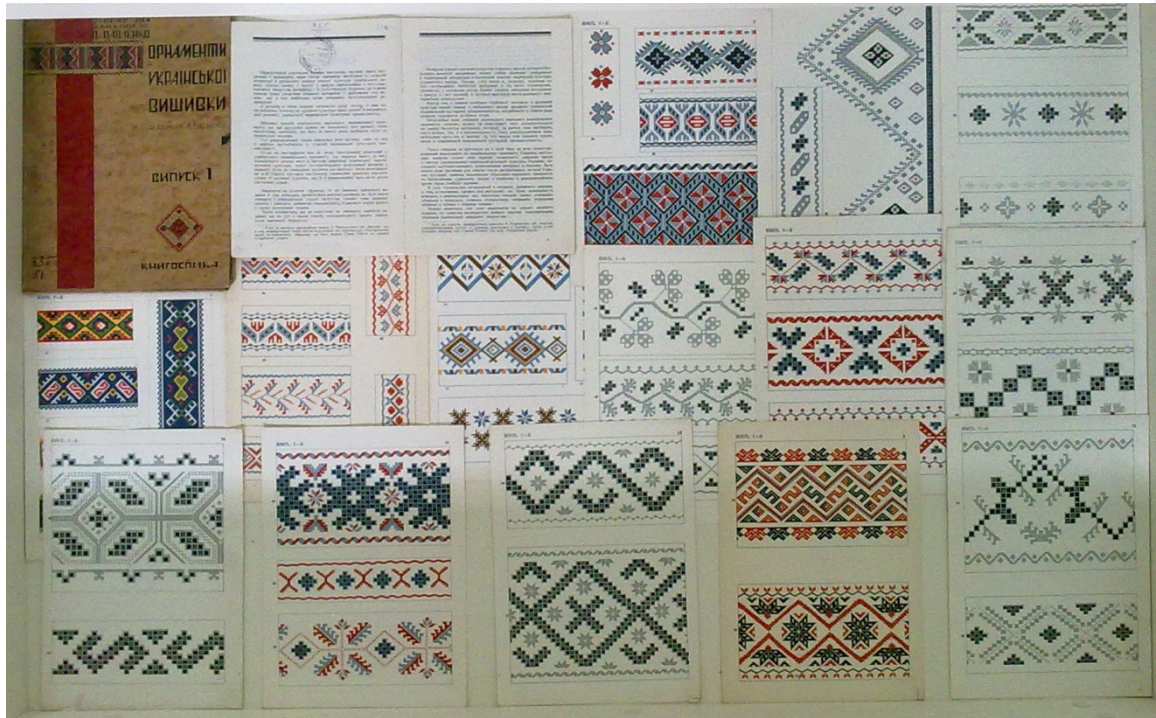

Рушниковий дивосвіт України

Embroidery on a light-colored fabric, featuring a central panel with a scene of two horses pulling a carriage, a woman in a red dress, and a central floral arrangement. The text "RNDI 1909" is visible at the top, and "ARLIC LIA" is visible at the bottom. The piece is surrounded by a wide, decorative border with repeating floral and geometric patterns in red and white.

Embroidery on a light-colored fabric, featuring two horses in profile, facing right. The piece has a decorative, scalloped border at the bottom.

В рамках культурного проекту українських і румунських науковців та мистецтвознавців 6 квітня 2012 р. відбулася виставка в Галереї мистецтв Наукової бібліотеки ОНУ імені І. І. Мечникова. Організатори виставки: Наукова бібліотека, історичний факультет ОНУ імені І. І. Мечникова, Історичний музей (м. Галац, Румунія). Експозиція виставки складалася з двох частин: «Традиційний румунський рушник», в якій історичний музей м. Галац представив вишиті рушники XIX-XX ст. та «Рушниковий дивосвіт України», де були представлені монографії та періодичні видання з фондів Наукової бібліотеки, в яких висвітлюється роль та місце рушника у побуті та віруваннях народу. В рамках проекту було створено та представлено на виставці альбом декана історичного факультету Одеського університету В'ячеслава Кушніра «Stergaruldirreguinea Dunariidejos» (Рушники Нижнього Дунаю).

Кожне село України створило свій – і не один – образ рушника з улюбленими орнаментами, багато з яких мають давню основу. В них відбиті міфологічні уявлення нашого народу, дохристиянські вірування. Виготовлення рушника пройшло шлях від звичайного шматка полотна до високохудожніх творів. У рушнику, як і в мові, відбилася індивідуальна та колективна творчість нашого народу. В Україні відомо понад 150 технік (способів) вишивки та більше 20 технік ткацтва. Майже всі вони використовуються і у виготовленні рушника.

Кара-Васильєва Т.
Історія української
вишивки / Т. Кара-
Васильєва. – Київ :
Мистецтво, 2008. – 461 с.

Видання повно і всебічно висвітлює основні етапи розвитку української вишивки від часів її зародження до сьогодення, розкриває роль і місце цього виду декоративного мистецтва в оформленні одягу, житла, у

використанні в храмових інтер'єрах, під час різноманітних свят і народних обрядів. У виданні широко представлено унікальні зразки вишивок, виконаних за малюнками Т. Шевченка, В. Кричевського, Г. Собачко-Шостак, представників авангарду початку ХХ століття, а також сучасних народних і професійних майстрів. Багато ілюстроване видання, побудоване на матеріалах музейних колекцій Києва, Львова, Чернігова, Полтави та інших зібрань, розкриває ще одну сторінку культурної спадщини України.

Орел Л. Українські рушники :
історико-культурологічне
дослідження / Л. Орел ; [Держ.
музей нар. архіт. та побуту Укр.
; Укр. центр. нар. культури
«Музей Івана Гончара»]. –
Львів : Кальварія, 2003. – 232 с.

Книга розповідає про історію та технологію виготовлення українського рушника, його місце в культурі і побуті українського народу. Значна увага надається сировині та технології виготовлення полотна. Найбільше місця відведено

рушникові як хатній прикрасі та його ролі у весільному обряді. Розкрито функцію рушника у хліборобських обрядах, будівництві хати, хрестин тощо. Визначено також типи рушників за історико-етнографічним районуванням України. Додано покажчик термінів, схеми технік вишивання та ткання рушників, а також докладна бібліографія. Видання багато ілюстроване. Книга створена на матеріалах польових досліджень автора, літературних та архівних джерел, музейних колекціях.

Булгакова-Ситник Л. Подільська народна вишивка : етнографічний аспект / Л. Булгакова-Ситник. – Львів : Ін-т народознавства НАН України, 2005. – 325 с.

У монографії вперше досліджено народний досвід подільської вишивки у генетичному взаємозв'язку матеріалу і техніки вишивання, топографії вишивки та крою виробів, окремих мотивів і

стилістичних особливостей орнаменту. Визначено й охарактеризовано типи подільської вишивки, їх специфічні ознаки та спільні національні риси у контексті традиційної української вишивки.

Кара-Васильєва Т. В. Полтавська народна вишивка / Т. В. Кара-Васильєва. – Київ : Наук. думка, 1983. – 135 с.

У монографії простежується розвиток народної вишивки на прикладі полтавського регіону, де найбільш яскраво проявилися її художні особливості. Аналізуються музейні збірки, мистецтвознавчі, етнографічні джерела, а також наводяться матеріали, зібрані автором в експедиціях.

Кара-Васильєва Т. В. Українська народна вишивка / Т. В. Кара-Васильєва, А. О. Заволокіна. – Київ : Либідь, 1996. – 94 с.

У книзі розглядаються особливості самобутньої української народної вишивки, її локальні характеристики щодо історико-етнографічних регіонів. Описуються основні техніки шитва. Розкривається символіка рушників, їхнє значення у святах та обрядах.

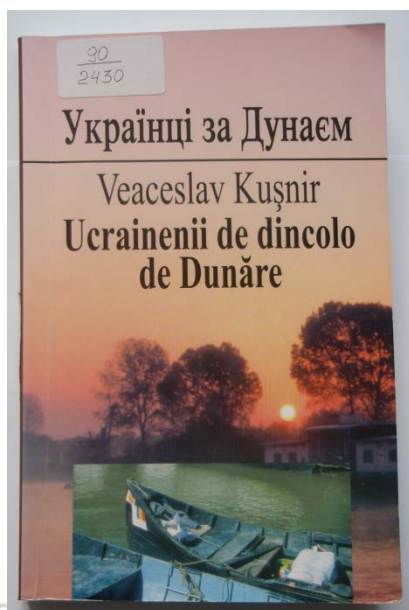
Кара-Васильєва Т. В. Українська вишивка / Т. В. Кара-Васильєва, А. Д. Чорноморець. – Київ : Либідь, 2002. – 160 с.

Книга знайомить читача з історією української вишивки від Х до ХХ століття. Розглядаються особливості самотньої народної вишивки, її локальні характеристики щодо історико-етнографічних регіонів, описуються основні техніки шитва, розкриваються символіка рушників, їхнє значення у святах і обрядах.

Тищенко О. Р. Історія декоративно-прикладного мистецтва України (XIII–XVIII ст.) : навч. посібник / О. Тищенко. – Київ : Либідь, 1992. – 190 с.

У широкому ареалі стильових проявів конкретно-історичному часу в навчальному посібнику розкриваються основні тенденції розвитку декоративно-прикладного мистецтва від XIII до XVIII ст. Він складається з трьох глав. У кожній главі окремо розглядаються питання розвитку тканин, вишивання та гаптування.

Кушнір В. Г. Українці за Дунаєм = Ucrainenii de dincolo de Dunăre / В. Г. Кушнір. – Бухарест : вид-во «RCR Editorial», 2008. – 255 с. – Текст укр., рум.

Монографія «Українці за Дунаєм» – двомовне українсько-румунське видання досліджень традиційної побутової культури українців Добруджі, румунський переклад здійснив Віргілій Ріцько. Книга містить інформації про Дунайську дельту, переселення за Дунай, родинну і календарну обрядовість, ознаки етнічності в традиційній культурі, житло і господарські споруди задунайських українців, які до сьогодні є однією з найбільших етнічних груп Румунії. Окремий розділ вивчає особливості вишиваних і тканих виробів українців румунського Подунав'я.

Музей українського народного декоративного мистецтва = Museum of Ukrainian folk decorative art / кер. проекту А. Ф. Вялець ; наук. ред. Л. С. Білоус ; перед. сл. А. Ф. Вялець ; упоряд. : Л. С. Білоус,

І. І. Бекетова, А. В. Гассанова [та ін.]. – Київ : Мистецтво, 2009. – 352 с.

В альбомі Музея українського народного декоративного мистецтва представлено всі види народного декоративного мистецтва різних регіонів країни – килимарство, ткацтво, вишивку, кераміку, вибійку та ін. Близько 28 тисяч творів XVII – початку XXI ст. нараховує колекція художньої вишивки. Надзвичайно багатую є колекція вишиваних рушників XIX – XX ст.

Особливу роль відігравав рушник у весільній обрядовості як один з найважливіших атрибутів. З малечку дівчата вчилися вишивати і прясти, згодом старанно готували собі посаг, ретельно заповнюючи весільні скрині, де серед сорочок, тканих виробів містилося багато вишитих рушників. Кожна дівчина на посаг вишивала не менше 12-14 рушників, а іноді навіть і більше. Кількість приготованих дівчиною рушників була ознакою її працелюбності. Якщо про дівчину казали, що вона «рушників не придбала», то йшлося про ледащицю, а якщо «скриня повна рушників», – це свідчило про хазяйновитість нареченої, її заможність, багатство. Довгими зимовими вечорами збиралася молодь на вечорниці. Дівчата співаючи, вишивали. У народних піснях, легендах та переказах опоетизовано готування дівчиною рушників до весілля. У вишитих орнаментах вона відтворювала свої думки й почуття, надії і сподівання на щасливу долю. Рушники дарували старостам, перев'язували через плече, якщо на заручинах доходили згоди. Такі рушники називалися «плечовими».

Весільна обрядовість у часі і просторі : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. «Одеські етнографічні читання» / Іст. ф-т ОНУ ім. І. І. Мечникова ; Упр. у справах національностей і релігій; Одес. обл. держ. адмін. ; Одес. обл. спілка краєзнавців ; В. К. Борисенко, М. К. Дмитренко, О. В. Курочкін та ін. ;

наук. ред. В. Г. Кушнір. – Одеса : вид-во КП ОМД, 2010. – 381 с.

Збірка матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Одеські етнографічні читання» містить статті, присвячені вивченню весільної обрядовості. Висвітлюються питання дослідження джерел та історіографії, аналізуються особливості структури, весільної атрибутики та семантики весільного обряду.

Кушнір В. Г. Традиційна весільна обрядовість українців Одещини (20-80-ті рр. XX ст.) / В. Г. Кушнір, Н. О. Петрова. – Одеса, 2008. – 255 с.

Монографія присвячена вивченню системи традиційного дошлюбного спілкування молоді та весільної обрядовості українців Одещини протягом 20-80 років XX ст.

Весільні пісні : 2 кн. / упоряд., прим. М. М. Шубравської. – К. : Наук. думка, 1982. – Кн. 1 : Полісся, Наддніпрянина, Слобожанщина, Степова Україна. – 871 с. ; Кн. 2 : Волинь, Поділля, Буковина, Прикарпаття, Закарпаття. – 679 с.

До двотомника ввійшли кращі весільні пісні з усіх регіонів України. Пісні подаються здебільшого з музичним супроводом.

*Ща спасибі тобі, моя ненько,
Що будила мене раненько,
А я слухала, вставала
Ща рушнички на пряла.
По тихому Дунаю білила,
На сухому бережечку сушила,
Своїх старостів дарила.*